

Bioøkonomien i [X,Y,Z]

Geir-Harald Strand, NIBIO
geir.harald.strand@nibio.no

Bioøkonomi er på sett og vis en eufemisme for landbruk. Landbruk er å bruke landet. Det vil si å utnytte arealet som ressurs for eksempel gjennom å dyrke en åker, beite ei eng eller drive skogkultur og hogst i en teig. Disse bioøkonomiske aktivitetene har en ting felles: De skjer et sted. Bioøkonomien, når den tar form av landbruk, består av ressurser og virksomhet som kan festes på kartet. Da beskrives bioøkonomien med koordinater i [X,Y,Z].

Landbruket er en arealkrevende næring. Tilgangen på egnede arealer der planter gror og dyr beiter er en forutsetning for å drive landbruk. Effektivitet, produktivitet og bærekraft i landbruket er derfor også et spørsmål om god arealutnyttelse. Da kreves det kunnskap om arealene. Denne kunnskapen skaffer vi gjennom kartlegging. Det er bioøkonomien i [X,Y,Z].

Landbruket er fullt av spørsmål som innledes med spørreordet «*hvor*». Hvor er potensialet for økt kornproduksjon? Hvor kan det drives tidligproduksjon av grønnsaker? Hvor er de beste utmarksbeitene? Hvor ligger leiejorda? For å kunne svare på disse spørsmålene er kart og geodata viktige verktøy i landbruket.

Med kart og geodata kan man dokumentere og vise arealenes beliggenhet, kvalitet og egnethet til ulike formål. Kart og geodata er også nødvendige hjelpemiddel for å utforme tilskuddssystemer, utmåle tilskudd og undersøke måloppnåelse for tilskuddsordningene.

Kart og geodatavirksomheten i landbruket bygger på tre faglige pilarer: Kartlegging, geomatikk og landbruksgeografisk analyse. NIBIO har ansvar for kartlegging av arealressursene. Det stille store krav til kontinuerlig ajourføring av kartgrunnlaget. Kart er ferskvare og godt vedlikehold av kartene er avgjørende for bruksverdien.

Gårdskart på internett er utstillingsvinduet for landbrukets kart og geodatavirksomhet. Tjenesten, som daglig har over 8000 oppslag, samler informasjon fra en rekke databaser i en nettløsning med de mest aktuelle data som kan knyttes til landbrukseiendommene. Geomatikk er teknologien bak Gårdskart på internett. Landbruket er også på dette området en teknologisk avansert og nyskapende sektor med stor gjennomføringsevne i en digital hverdag hvor forenkling, fornying og forbedring har en sentral plass.

Statistikk og modeller knytter sammen data om ulike tema og gir unike muligheter til å besvare kompliserte spørsmål om arealressurser og arealbruk. Skogstatistikk kombinert med klimadata gir prognoser for tilveksten. Undersøkelsene av utmarka gir statistikk over beitekapasitet og grunnlag for veiledning i beitebruk som kan øke avkastningen i beitenæringene. Landskapsundersøkelser gir svar på effekten av landskapspolitiske virkemidler. Jordsmonn- og klimadata gir grunnlag for utvikling av bedre landbruksprodukter tilpasset nye markedskrav. Gode jordsmonnkart gir veimyndighetene mulighet til å unngå innsigelser og utsettelse ved å bringe jordvern hensyn inn på et tidlig stadium i planprosesser. Dette er bioøkonomi i [X,Y,Z].